

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książ Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Avon. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. w wysokości przez jeden łan: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów.

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego i Księgarni Rydygiera.

W sprawie naszych szkół.

Nieustanną nagonkę na nasze szkoły prowadzi ciągle kurytybska «Gazeta do Povo». O ile uspokoił się «O Dia», o tyle wyrwała atakując «Gazeta». Zwłaszcza szkoły zakonnych nie może strawić ten dziennik. Rzeczywiście przyznać musimy, że tylko szkoły naszych Sióstr robią w Brazylii wrażenie szkół we wielkim stylu. Jeżeli sobie uprzytomnimy poświęcenie naszych Sióstr, ich znakomity sposób nauki, wdrażanie dzieciom wiary w Boga i naukę religii, tudzież wzorową czystość i higienę sal szkolnych, to będziemy mieli powody zafantazjowania, jakim darzą nasze Siostry nie tylko prawdziwi polacy, lecz uciwoi brazylijanie włosi, syryjczycy i niemcy. Niema szkoły Sióstr, których liczyła mniej niż 100 dzieci, a są takie co liczą po 200, 300 a jedna nawet 400 dzieci. Jak się też działo w czasie paury lub po infekcjach wyroi z tych szkół, to radość bierze za serce, że przecież rdzeń naszego narodu jest i chce być zdrowym, skoro w duchu postuszeństwa Bogu, a czci rodziców chce wychowywać swoje dzieci. Na te szkoły napada «Gazeta do Povo», czy to w Cruz Machado, czy w São Matheus czy w Prudentópolis. Nie chcemy wnikać, jaki może być głębszy powód tej nagonki, ale jedno poświadczycy możemy, że Siostry nasze uczą ściśle według programów rządowych; nado wiele Sióstr to już o bywateleki brazylijskie z pełnemi prawami i z egzaminami; wytykaniem więc przez «Gazetę do Povo», że pobierają pensję rządową (n. p. w Prudentópolis, (zresztą bardzo szczupłą), jest nieuczciwe i krzywdzące. Inspektorzy szkolni stwierdzają też zawsze co innego, niż piszą gazety. Gorzej przedstawia się sprawa z naszymi Towarzystwami i Szkołami. Coś się psuje w nich! Zanika ambicja i honor. Wiele Towarzystw umawia się z nauczycielami lub z «Oświatą» o dostarczenie im profesorów, a potem nie dotrzymują zobowiązań i nie odpłacają nauczycieli i to nawet w ciągu roku. Obecnie postąpiły tak aż trzy Towarzystwa, a niektóre bezczelnie kazaly nauczycielowi urządzić przedstawienia, by się z ich dochodów sam opłacić, a może być jeszcze coś na piątkę towarzystwom oberwało. Doprawdy ręce opadają w pracy przy takim pojmowaniu honoru ze strony Towarzystw!

A już oburzeniem przejął nas artykuł «Gazeta do Povo» z 29-go czerwca z atakiem na nauczyciela naszego p. Z. E. Kubiaka a Paulo

Frontin. Znany go jako znakomitego nauczyciela, egzamin z języka portugalskiego złożył celując, a o jego wykształceniu świadczą dobitnie jego artykuły w «Naszej Szkole»; jednym słowem jest nauczycielem z zamiłowaniem. Na tego człowieka napada «Gazeta» i twierdzi fałszywie, że nie uczy po brazylijsku, nado też żąda zapłaty po 4\$000 od dziecka choć pobiera pensję. Skąd takie fałszywe informacje ma redakcja «Gazety do Povo» nie wchodzimy, ale dziwny jest tamtejszemu Towarzystwu Polakowskiemu, że przestało odpłacać p. Kubiaka, tak, że musiał się przenieść do Tres Barras. Czy że 150\$000 t. j. z pensji nauczycielskiej federalnej może wyższe w dzisiejszych czasach nauczyciel? a nado ta pensja dochodzi dopiero w marcu i październiku każdego roku do rąk nauczyciela. Nie dziwnego, że Towarzystwo względnie p. Kubiak żądał za naukę przedmiotów polskich dopłaty 4\$000, ale dziwny się skądinąd Towarzystwu, że nie pozwoliło tym kilkoro dzieciom brazylijskim na bezplatne uczeszczenie do swej szkoły choćby z prostej grzeczności i uprzejmości; już za tę pensję federalną; tymczasem nasi, skorzystawszy z tej okazji, zwolnili i siebie z opłaty za naukę i przyprowadzi szkole o upadek i tak pozbyli się świętej siły nauczycielskiej, którą w dodatku niewypłaconiem zaległej pensji za kilka miesięcy ciężko skrzywdzili. Czyż pielegnowanie i utrzymywanie spuścizny po ojcach naszych, która jest podstawą naszej tężyzny w Brazylii, już nie jest godne żadnej ofiary czy małej opłaty?

Wiadomości.

Z POLSKI.

PO MOWIE P. TRAMPCZYŃSKIEGO W SEJMIE

Poseł Trampczyński, wielki i wpływowy polityk wielkopolski wygłosił w sejmie ważną mowę o polityce i postępowaniu obecnego rządu w Polsce. Tak zasłużonego okolo polski w Poznaniu, byłego długoletniego posła do parlamentu niemieckiego i nieustraszonego obrońcy praw Polski wobec Prus, spowiekował za tę mowę w «Głosie Prawdy» młodzieniaszek Stępczyński, znany palczarz warszawski i podlegacz do zamachów na wybitniejszych i śmielszych posłów. Oburzył się na te obelgi tego rozpasanego dziennikarza nawet socjalistyczny «Robotnik» i w sprawie napisał na posła Trampczyńskiego pismo:

«Głos Prawdy» zawiera zjadliwą krytykę przemówienia posła Trampczyńskiego. Jesteśmy przeciwnikami politycznymi p. Trampczyńskiego, a wzywasz z nim nie łączy, a wzywasz go dzieli, zważaliśmy go

ostro, zanim jeszcze «Głos Prawdy» był na świecie. A przecież polemika p. Stępczyńskiego budzi tylko niesmak. Bo coż to za argument przeciw p. Tr. że marszałek Piłsudski wpływa na losy Polski a Trampczyński nie może wpływać nawet na zmianę kierunku jednego tramwaju? Wątpimy czy nawet Piłsudski mógłby wpłynąć na zmianę kierunku tramwaju naprzekór opinii mieszkańców. P. Stępczyński ma wygodną metodę polemiki: przeciwników swych przygryzała osoba Piłsudskiego, jako miarą najwyższą w narodzie i sprawą skończoną. W ten sposób ma zawsze rację. (Zupełnie jak u nas «Świt»; osoba Piłsudskiego usprawiedliwia wszystkie swoje «niepoczytalności». Przep. Red.)

POLITYKA SOCJALISTÓW.

Gazeta Warszawska pisząc o uchwałach Rady Naczelnej Polskiej Partii Socjalistycznej zaznacza, że socjaliści w dziedzinie politycznej wypowiedzieli się, jako zwolennicy obecnego ustroju Polski, w dziedzinie gospodarczej są przeciwni reformie podatkowej i nie liczą się z interesami produkcji, w zakresie stosunków narodowościowych głoszą hasła autonomii i federacji i wreszcie w polityce zagranicznej są zwolennikami lokarnizmu.

Krótko mówiąc, zasady socjalistyczne gdyby były wprowadzone w życie, stoją na przeszkodzie koniecznej Polsce reformie ustroju państwa, zagrożają rozwojowi gospodarcemu kraju, prowadzą do dezorganizacji finansów państwa, rozbijają jedność państwa, wyrządzają niezwykle wielkie szkody w dziedzinie polityki zagranicznej.

Z Brazylii.

Kurytyba

JESZCZE O ROZMÓWKACH POLSKO-PORTUGALSKICH KS. GORALA — Z kilku stron słyszeliśmy uwagę, że nieopatrnie była trzecia kolumna w rozmówkach, tak zwana kolumna w mowy wysiłku — według metody Toussaint'a i Langenscheida. Ołóż, po gruntownej rozmowie z autorem rozmówek ks. Goralem stwierdzamy, że trzeciej kolumny nie trzeba się uczyć; dodano ją tylko dla objaśnienia, jak dany wyraz się wymawia. Przypatrz nam musi każdy, że wiele wyrazów należało wyłomaczyć dodatkowymi objaśnieniami dla wymowy; gdyby się nie było dodało trzeciej kolumny, to ujęliśmy w nawiasy objaśnieniami przy trudniejszych wyrazach byłoby się niemniej nieposiadano tekst i pozorywało cięłość zdań, co przy małej inteligencji większości naszych emigrantów byłoby błędem nie do

darowania. Instytucja studjów językowych Toussaint'a i Langenscheida jest instytucją poważną i metody jej ogólnie uznane nie ulegają najmniejszej krytyce; wystarzyć przejrzeć jakiekolwiek słowniki i gramatyki z nauką języka portugalskiego. Wymowe wysiłkową w trzeciej kolumnie naciąga się wszędzie do narzecza bahijskiego, które jest językiem literackim Brazylii; chyba nikt nie wątpi, że język brazylijski trzech południowych stanów mających tak znaczną przewagę obokrajowców — językiem literackim Brazylii nie jest i być nie może, przynajmniej w ustach obokrajowców i ich tułajczego już polonistwa.

P. JÓZEF STAŃCZEWSKI były sekretarz «Oświaty» i autor zbioru «Polonia na Literatura Brasileira» pracuje wytworale nad zaznajomieniem Polscy z Brazylią. W tym celu wygłasza co miesiąc jeden odczyt do stałej nadawczej poznańskieg radio. I tak 13-go maja wygłosił: «Polska i Polacy w literaturze brazylijskiej» — z recytacjami własnych przekładów z języka portugalskiego; dnia 5-go czerwca drugi wykład pod tytułem: «Piśmiennictwo brazylijskie (ilustrowane przekładami prelegenta z języka portugalskiego). Rozkładu radiowego na lipiec jeszcze nie otrzymaliśmy. Sośle emigracyjny odczyt wygłosił do radio p. Stańczewski dnia 31-go maja pod tytułem: «Czy warto emigrować dzisiaj do Brazylii». — W tej pracy tak rozumnej i rzetelnej życzymy bytemu sekretarzowi naszej «Oświaty» jak najlepszego powodzenia.

CANDIDO TESTA, piarż i dziennikarz włoski antyfaszysta i wielki przeciwnik Mussolini'ego wygłosił 5-go lipca swój odczyt o «nowoczesnych Włoszech» w kurytybskiej loży wolnomularskiej Fraternidade. Przedstawił Mussolini'ego jako zdradę idei socjalistycznej i wolnomularskiej i ubolewał nad zniszczeniem przez niego wolnomularstwa i karbonatyzmu włoskiego. Na końcu wyraził nadzieję, że słotko wolności które się chwilowo zajął nad Włochami znowu zajął nad nimi w całej pełni a zawdzięczać to będzie wolnomularstwu. Odczyt odbył się w spokoju, żaden faszysta nie przeszkodził tej nagonce na Mussolini'ego, który od zmyrjajnych spisów i żydowskich machinacji od wolnomularstwa uwołał Włochy i tak ochronił ten piękny kraj od bolszewizmu; do którego pod rządami wolnomularzy dążył szybkimi krokami.

ZAPOWIEDZIANA KONFERENCJA o okropnościach ostatnich wojny wygłosił znany brazylijski publicysta dr. Symbrochio de Magalhães dnia 14-go li-

lipca w sobotę przy przepelnionym teatrze Guayra, Rzeczywiście przyznać trzeba, że brazylijski język prelegenta był czarujący, wspaniały i płynny. Zwroty skierowane do Brazylii w czasie odczytu wynagradzały publiczność uczynnymi oklaskami. Znakomity i głęboko pojęty odczyt uzupełniony piękną serją obrazów świetlnych, które naczelnie nam przedstawiły wściekłość pruską — ów furor teutoński, a wśród kamaryzów dwaj polacy: Eucjan Stencel i Leonard Staniszewski. Sędzią dystryktalnym we Fluiwopolis został wybrany między innymi i p. Stanisław Władzki.

Parana.

CASTRO. — Sędzią dystryktalnym przy wyborach municypalnych z 21-go czerwca został między innymi wybrany i rodak nasz Bernard Szynrowski 547 głosami wyborców.

SÃO MATEUS. — Dnia 6-go lipca ogłoszono ostateczny rezultat wyborów municypalnych, z których wyszli: Coronel Tertuliano de Almeida Farias jako prefekt, a wśród kamaryzów dwaj polacy: Eucjan Stencel i Leonard Staniszewski. Sędzią dystryktalnym we Fluiwopolis został wybrany między innymi i p. Stanisław Władzki.

ANTONIO OLYNTHO. — Dnia 4-go lipca zmarł tu tragiczną śmiercią 73-letni kolonista polak Józef Okoński, zabity przez konia. S. p. Zmarły cieszył się dobrą opinią uczciwego człowieka i pracowitego rolnika.

Rio de Janeiro.

Odział P. P. Konsulów Miszke z Rio de Janeiro i Brazylii. — I w Rio de Janeiro, tak jak i w Kurytybie przemieniły się ostatnie dni pobytu P. P. Konsulów Miszke na ziemi brazylijskiej w manifestację szczerych uczuć uznania, przyjaźni i życzliwości dla nich. W sobotę dnia 7-go lipca odbyło się liczne zebranie towarzystwa «Polonia» pod przewodnictwem doktora Radeckiego na które przybył p. konsul Miszke wraz z posłem p. Grabowskim. P. Miszke wyraził podziękowanie Towarzystwu za zajęcie życiowego stanowiska względem jego osoby w czasie kampanji skierowanej przeciw konsulatu w Kurytybie. Dr. Radecki w imieniu kolonii rioskiej żegnał odjeżdżającego konsula, życząc mu owocnej pracy na nowem i odpowiedzialnem stanowisku w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. W środę dnia 11-go lipca oboje Konsulowie, żegnani uroczysto odjechali statkiem «Auriga» Towarzystwa «Chargeurs Reunis». Odorowadzał P. P. Miszke na statek: p. Poseł dr. Grabowski wraz z sekretarzem Poselstwa p. Głuskim, dalej cały personal Poselstwa: p. Wojnarowski, Bojarski p. Skolimowski, p. Pfaff, p. Parczynska. W imieniu Polonii żegnał p. Miszke dr. Wacław Radecki z żoną; nado byli obecni; dr. Durkacz naczelnik wydziału zamor-

skiego w Urzędzie Emigracyjnym, dr. Roman Poznański ekonomista i publicysta, p. Adam Buchweitz, p. Montille przedstawiciel „Chargours Reunis” oraz szeregiem osób Zegnarów, niej PP. Konsulstwo nowoambasador francuski hrabia Dejean, generał Spire szef francuskiej misji wojskowej w Rio i szereg osób z korpusu dyplomatycznego. P. Konsulową zasypano bukietami kwiatów. Tym samym statkiem wraca do Europy baron Maricourt sekretarz ambasady francuskiej. Wszyscy zegnali odjeżdżających p.p. Miszke z prawdziwym żalem, życząc im z całego serca wszelkiej pomyślności na nowym stanowisku w Warszawie.

GUGGIARI niedawno wybrany prezydent sąsiedniej republiki Paragwaju bawił przeszło 2 tygodnie w Brazylii; przejechał południowe stany Brazylii docierając aż do Rio. Wszędzie a zwłaszcza w Rio podejmowano go uroczysto. Guggiari zapewniał prezydenta i rząd Brazylii o swej przyjaźni i życzliwości. Obecnie bawi w Montevideo w Urugwaju skąd pojedzie do Argentyny, by potem wrócić do Paragwaju. Po wojnie brazylijsko-paragwajskiej po raz pierwszy zwiedził prezydent Paragwaju Brazylię. Miejsmy, nadzieje że stankunki z Paragwajem będą jak najlepsze; wyjdą one na korzyść stanów sąsiednich (przedwyszkaniem naszej Parany. Przyst. Red)

JAN HAVLASA, nowy poseł czeskosłowacki zjedzie niebawem do Rio de Janerio. Havlasa jest znanym literatem czeskim, który napisał wiele powieści; największą poczytnością cieszą się jego opisy podróży. Nowy poseł czeski należał też do tych literatów, którzy w roku 1918 stym, jeszcze za czasów austriackich, urządzili wielki zjazd na którym uchwalili walczyć piórem o bezwzględne całkowite wywołanie Czechosłowacji. Nowemu posłowi bratniego narodu czeskiego przesyłamy nasze pozdrowienie i powitanie.

O KAPITAŁACH ANGIELSKICH W POŁUDNIOWEJ AMERYCE rozpisuje się szeroko gazeta angielska „Evening Standard”. Ołóż bogata Anglia pracuje kapitałem o brzymim w południowej Ameryce bo wynoszącym aż 1 miliard i 140 milionów funtów szterlingów, czyli 46 miliardów mil. rejsów. Stany Zjednoczone północnej Ameryki stoją nieznacznie w tyle za Anglią, bo ich kapitał wynosi już 1 miliard funtów szterlingów, czyli 40 miliardów mil. rejsów, a wzrasta w szybkim tempie nieustannie. Wojna światowa zaciążyła i nad Ameryką południową, bo przed wojną kapitał angielski w Ameryce południowej wynosił już 1 miliard funtów szterlingów, a amerykański zaledwie 240 tysięcy funtów. Ameryka pożywa więc szybciej i łatwiej i

wnet przescignie Anglię. To samo dzieje się w Brazylii, choć tu kapitał angielski jest jeszcze trzy razy większy od amerykańskiego. Gazeta powyższa nawołuje, by Anglia nie dała się przescignąć i wyprzeć kapitałowi amerykańskiemu z południowej Ameryki. Rzeczywiście, Brazylii zażąda amerykańskim Stanów Zjednoczonych i właśnie, brniąc się przed przewagą amerykańską i przed zalewem kapitałami Stanów Zjednoczonych, Brazylija powinna wstąpić do Ligi Narodów w Genewie i opierać się jak najwięcej na kapitale angielskim. Drogi pośrodknie Brazylija na razie niema.

São Paulo.
EMIGRANTÓW do 1-go lipca napłynęło już do São Paulo 44,004, a ciągle jeszcze otwry z Europy przywożą nowych

Santa Catharina
Wściekle psy pokasały bardzo wiele ludzi w Jaragua i okolicy. Przeszłego tygodnia zjechało już 78 osób różnego wieku do Kurytyby, aby się tu poddać szczepieniom przeciw wściekliźnie. Zrazu lekceważono ukąszenia przez różne błąkające się psy, lecz kiedy wśród strasznych wybuchów wścieklizny skończył 1-go czerwca kolonista Oestreich, wtedy dopiero poznano niebezpieczeństwo; tymczasem padło od wściekłych wiele koni, świń, bydła i kotów; ciągle przybyszą do Kurytyby nowe ofiary, wzbudzając nawet litość nędzą w jaką popadły. Gazety niemieckie zbierają ekwapiwie składki na pozostałe po kolonisti Oestreichu sieroty.

Minas Geraes.
Ten najludniejszy stan Brazylii, a zarazem i najwypływszy w polityce, walczący o pierwszeństwo ze stanem São Paulo liczy 7,120,311 mieszkańców. Najludniejszym municypium jest Theophiloto z 120,114 mieszkańcami, potem następuje Juiz de Fora które liczy 117,619 dusz, a na trzecim miejscu Belo Horizonte ze 109,056 mieszkańców.

Telegramy z Polski.

Parýż 10-go lipca. — Lotnicy francuscy Lassalle i Durian wlecieli do lotu Parýż — Warszawa tam i z powrotem — Odprawili oai również bez najmniejszego przypadku wozoraj przelot Parýż — Madryt, tam i z powrotem.
Parýż, 10-go lipca, (Radio). — Oficer Lassalle dokonał przelotu Parýż — Warszawa, tam i z powrotem, bez najmniejszej przeszkody.
Warszawa, 11-go lipca — Warszawa i okolice nawiedził straszny huragan, który zburzył i uszkodził około 200 domów i poranił 62 osoby.
Rosyjska straż pograniczna napadła na dwóch kupców polskich na granicy rosyjsko-polskiej i zrabowała im kufry. Dzienniki opisujące to zdarzenie domagają się wyśtania do Moskwy noty z protestem.
Bukareszt, 13-go lipca — Rada ministrów (rumuń-

skich) uchwaliła zająć oalkowicie to samo stanowisko odnośnie do paktu Kelloga uznającego wojnę za bezprawną — co cała mała koalicja (Czechosłowacja, Jugosławia i Rumunia) i Polska. Takie stanowisko (rządu rumuńskiego) jest poprostu przyjęciem paktu Kelloga choć z pewnymi zastrzeżeniami.

Genewa, 11-go lipca. — Delegat Polski przy Lidze Narodów złożył w sekretarjacie Ligi wszystkie noty zamienione między Polską a Litwą, a zarazem wręczył i odpis ostatniej odpowiedzi Polski dla Litwy, w której rząd polski podaje powody dlaczego musiał odrzucić propozycje litwskie

Parýż, 14-go lipca. — Wczoraj przybył do Parýża generał Haller, były dowódca wojsk polskich w czasie wojny światowej.

Berlin, 14-go lipca. — Donoszą powtornie z Katowic (polski Górny Śląsk), że policja strzelała do strajkujących robotników za obrzucenie jej kamieniami przy czym zraniła 14 robotników.

Berlin, 14-go lipca. — Donoszą z Warszawy, że wczoraj przyszło do wielkich rozruchów między robotnikami fabrycznymi w Łodzi. Według drugiego telegramu z Łodzi, miało 2 tysiące strajkujących robotników wtargnąć do jednej z największych przędzalni, gdzie zniszczyli całe urządzenie fabryczne, spalili księgi w biurze i nabili dwóch urzędników.

Moskwa, 14-go lipca. — Kijowska Rada wojenna skazała na śmierć Jankowskiego (byłego urzędnika dawnego atamana ukraińskiego Petlury) oskarżonego o szpiegostwo na rzecz Polski.

Warszawa, 16-go lipca, (Radio AA). Na upamiętnienie 10 tej rocznicy niepodległości Polski zostało uśaskawionych 5 tysięcy więźniów politycznych przez prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego.

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Łaskawe Panie i W. W. Panów, że dnia 12 Lipca r. b. otworzyłem zakład fryzjerski pod firmą:

SALON FRYZJERSKI
- WARSZAWA -
Rua Saldanha Marinho N 51
róg Voluntarios da Patria.

W nabytej praktyce mego zawodu, salon mój urządziłem pod względem higienicznym i technicznym na wysokości zadania, zapewniając wszelkie wyгоды łaskawej klienteli.

Dla pań wygodnie osobno urządzony Salon.

W nadziei że Łaskawe Rodaczki i W. W. Rodacy zyczliwie popierają będą mój zakład i w oznakowaniu łaskawych odwiedzin, pozostaję,

Z wyśokim poważaniem
Wacław Robert Albert

Ze swiata.
Włochy,

Rosyjski łamacz lodów okręt „Krasin” dotarł do nieszczeńliwych rozbitków włoskiego balonu sterowego „Italia” na północnych kończynach wysp Szpitz-

bergen i wszystkich po ogromnych trudnościach wziął na swój pokład.

Niemcy.

Gazeta socjalistyczna „Vorwaerts” donosi, że liczba urodzin dzieci zmniejszyła się w ostatnich latach w Niemczech ogromnie bo aż o 28 procent. Wprawdzie obecnie liczba urodzin przewyższa nieznacznie liczbę zgonów, lecz w najbliższych 5 latach zrównoważą się te cyfry, tak, że tyłu ludzi będzie się rodziło ilu będzie umierało — czyli liczba kołosek będzie równa liczbie trumien, a wszystko to dzieje się w Niemczech z powodu nędzy, drożyzny, braku mieszkani i t. d.

Dzień 13-go lipca uznano w Niemczech za dzień najgorętszy w ostatnich 20 latach. Upał niesłychany praży ludność — praca w polu przez kilka godzin niemożliwa. Zachodzi obawa nowych huraganów.

Belgia.

W przeważeniu samolotem z Londynu do Brukseli wypadł do morza z aeroplanu znany bankier belgijski Loewenstein; jedni przypisują to popełnionej pomyłce, że bankier otworzył drzewciki nieostrożnie i runął z wysokości 2000 metrów w morze w którym utonął; inni twierdzą, że było to celowe samobójstwo, ponieważ Loewenstein poniósł ogromne straty na akcjach giełdowych. To drugie twierdzenie jest prawdopodobniejsze.

St. Zjednoczone

Na uroczynie swej 89 tej rocznicy urodzin, ogólnie znany miliardar amerykański, król naftowy Rockefeller, zapisał kolegium katolickiemu w Tarritown sumę 500 tysięcy dolarów a nadto do rozporządzenia tegoż kolegium przeznaczył w przyszłości jeszcze sumę 1 miliona dolarów. Jestto największa darowizna jaka dotychczas dla kościoła katolickiego przeznaczył Rockefeller (Miliarder ten odestaurował własnym kosztem i sławną katedrę w Reims we Francji tak zniszczoną przez Niemców; wółose synowie różnych milionerów amerykańskich nawet protestanckich kształcą się po kolegiach katolickich, zwłaszcza u Jezuitów. Na zapytanie dlaczego tak robią odpowiedział jeden z tych bogaczy: dlatego wychowuję syna w katolickich szkołach, bo one jedynie dają poszanowanie autorytetu władzy wyższej Boga, rodziców i rządu. Przyst. Red)

Urugwaj.

Ze stolicy Montevideo donoszą, że przy ujęciu La Plata apstrzeżono nawet z Montevideo kilka mniejszych gór lodowych, które w tym roku dopłynęły od biegun południowego aż do tej szerokości geograficznej, co się bardzo rzadko zdarza.

Kto chce sobie zamówić „Lud” lub zmienić adres niech się spieszy, bo będziemy wnet o rukawał nowe adresy.

Koloniści!

Zapytajcie się waszych przyjaciół oraz waszych sąsiadów, którzy już znają

Nawozy Sztuczne

Oni „wszyscy” powiedzą, że bez **Nawozów Sztucznych** M A J R K I :

nie może być dobrego urodzaju.

Dopiero te nawozy sztuczne poprawią ziemię i zapewnią Wam dobre urodzaje. — Nawozy Sztuczne znanej rejestrowanej marki

SPRZEDAJE
Casa Hackradt
CURITYBA

Rua 15 de Novembro 96
Caixa Postal 420.

Przedsiębiorstwo Kinematograficzne — J. Muzzillo & Filhos.

CAIXA POSTAL 534 — ADRES TELEGRAFICZNY ZILLO — CAIXA POSTAL 381

W Srode — Taça da Felicidade First National znany film w Brazylii przez Metro Golding Mayer do Brazli z Jack Mulhall i Doroty Mac Aill.

W Sobotę — W REPUBLICA i AMERICA Semi-Noiva Metro Goldwyn Mayer z Lew Oody i Norma Sheerem.

W Czwartek — O Corneteiro Super nadzwyczajny film METRO GOLDNYM MAYER z Jack Ooogon. Wspinały Film dramatyczny

Niedziela Unico Meio Majestatyczna produkcja Super, specjalny film z Sir Jhon Martin Haw.

W Piątek — REPUBLICA i AMERICA Moinho Vermelho Super Metro Goldwyn z Marion Davies.

W krótkim czasie: BEN HUR

Najwyborowsze piwo obecnego sezonu jest bezsprzecznie

„Bock Jasne” i „Bock Ciemne”

Z browaru tutejszego

ATLANTICA

Telef. 348 i 454. — Curitiba — Av. Iguassú N9-21.

KSIĘGARNIA I DRUKARNIA

Antoni Rydygier & Cia. Limtd.

Rua Barão do Serro Azul N 6 — CURITYBA.

Księgarnia: Książki w językach: polskim, portugalskim i francuskim. Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmienne oraz książki handlowe dla wszelkich biur. **Słownik Portugalsko-Polski, Rozmówki Polsko-Portugalskie.**

Drukarnia i introligatornia: Przyjmuje się zamówienia na roboty drukarskie i wykonuje się natychmiast po cenach bardzo niskich.

Dewocjonalja: Różańce, księżeczki do nabożeństwa krajowego i zagranicznego wydawnictwa. Figury, krzyżyki, obrazki, medaliki i t. d. Posiada na składzie Elementarzy K. Lecha. Cena \$3000.

Casa de Saude „São Francisco”

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA

DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N 25 — Curitiba.

Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumatyora u przy osobach cierpiących na płaca. — Nowoczesny aparat Roetgena. — Diatermia. — Sztuczne ultra fioletowe, promienie słoneczne, Zystokopja i t. d. — Przyjmuje od godziny 10-jej do 11 not od i 4-6

UWAGA!

BARDZO WAŻNA RZECZ

Kto potrzebuje okularów, niech się zgłosi do naszego sklepu, gdzie znajdzie wielki wybór w okularach wykonanych według najnowszej mody w nowoczesnym warsztacie optycznym. Posiadamy własny gabinet do badania oczu oraz fachowca do tego.

Badanie darmo.

Wyrabia się okulary po cenach niesłychanie niskich.

Roberto Raeder

Rua 15 de Novembro N 77 — Curitiba

Z powodu zmiany lokalu sprzedaje się domy za bardzo niską cenę. Informacji udziela: Rua Voluntarios da Patria N 63 lub w Redakcji „Ludu”. José E. G. Papugnié

Badanie darmo.

Wyrabia się okulary po cenach niesłychanie niskich.

Roberto Raeder

Rua 15 de Novembro N 77 — Curitiba

Z powodu zmiany lokalu sprzedaje się domy za bardzo niską cenę. Informacji udziela: Rua Voluntarios da Patria N 63 lub w Redakcji „Ludu”. José E. G. Papugnié

— Ciotka twoja umarła — rzecze książd proboszcz — w owej prawie chwili, jak się zdaje, kiedy się twój chorej matce pokazała. Ow papier to był jej testament, czyli ostatnia wola, przez którą zbierając sumę tysiąca sześćset reńskich siostrze swojej a nieboszcze matce twój zapisuje. Ty jako jedyna jej córka tę sumę dziedzicysz i sad cię wzywa o złożenie potrzebnych dowodów dla odebrania tej sumy.

— O mój Boże święty! — zawoła Agnieszka — co za Opatrzność Pana Boga. Ale cóż ona z temi pieniędzmi będzie robiła, ta nieszcześliwa dziewczucha? No, spodziewała się tu kto takiej rzeczy?

— Zoska zamiast być tak niespodziewanym przybytkiem majątku ucieczona, z płacząca rzekła: — Coż mi z tego przyjdzie, kiedy mi matusia i ciotka umarły! Gdyby za życia matusi, toby przynajmniej jakie wygody i na starość spokojny kawałek chleba; ale ubiedowali się przez życie i umarli jak niedzarka, a tu teraz majątek spada, bez któregożby się obszedła, bo przed jej przecie sobie dam radę.

— Książd proboszcz z pewną pociechą słyszał z ust Zoski te piękne uczucia i pogardę dla mamony; jednak przedstawił jej, iż to jest darem Opatrzności Boskiej, za który wdzięczną być powinna. Mówił nado, iż te pieniądze za powrotem Zoska mogą podnieść wspólnie gospodarstwo; że wreszcie Bóg jej na uboższym, i w końcu, że jest to może nagrodą jej ułożenia życia i posłuszeństwa przykazaniom Bożym. Dlatego oświadczył jej, iż dowody dla sprawy potrzebne wyszuka i pozbiiera, a teraz jej winisz, iż odrzuca ze stanu dotkliwym ubóstwa, będzie mogła używać swobodnego życia. Kadził jej również, aby za odcieczną dawną, to jest młyn, starała się od kowala odkupić, a tem samem powróciła na ziemię uprawianą

znojem swych rodziców. Agnieszka słuchała tego wszystkiego z otwartą gębą, wytrzeszczonemi oczami, a rzeknie do Zosi: — Już mnie teraz zapewne moja córko odstąpiła? Wyszłaż na pania, będziesz młynarką, to znówu stara Agnieszka zostanie sama w chłapku.

— Oj nie opuszczę was — nie! — odpowiedź Zosia — i jakem z wami była, tak i zostane; a kiedy Pan Bóg mnie opatrzył, to tymbardziej będę o was pamiętali i nie pozwolę wam się pracą tak teraś, jak się teraście.

— Książd proboszcz z rozrzewaniem patrzył się na obiedwie niewiasty, z cicha do siebie mówił: „Sprawiedliwa są wyroki Opatrzności. Wiedzieli Pan Bóg komu dać. Potem zaś rzekł Zosie: — Zostaw ten papier u mnie, a teraź idź powiedzieć Wojciechowi, że do ciebie czeka spadek tysiąca sześćset reńskich; ja się zaś postaram, aby ci te pieniądze jak najprędzej doszły.

— Agnieszka z Zoską poszły do Wojciecha i znalazły go w zakłopotaniu: Krecił się stary, jak mógł, około gospodarstwa, ale mu nie szło, bo w każdej chwili i przy każdej pracy brakowało mu Józka. Samo przyzwyczajenie taki wpływ na niego wywarło, iż się oglądał na pomoc syna i był jako ów człowiek, któremu świeżo rękę odcięto, a temu się używać. Gdy spojrzal na Zoskę westchnął tak, jak gdyby w zwierciadle jej twarzy świeżo Józka widział, a może jakby jej chciał wyrzucić, i pogardziła gościną jego i zostawił oja bez pomocy. Zoska powitała go czule całując w rękę, i rzecze mu: — Coż się też panie ożuje tak kłopotliwie? przecież dziekować Bogu wszystko w polu pięknie stoi, żytko dorasta i pszenica zaokłila. Da Bóg dożeknąć za tydzień, przyjdzie do was na żniwo.

— Ejl cóż mi tam z tego zboru? — rzecze Wojciech. — Będzie chleb, ale nie będzie go komu jeść. Ja go starym wszystkiego nie zjem i nie mię już nie ośiesz. — Kreć się kolo gospodarstwa dłużej, aby mi się nie enilo, i żenię bym prędzej, zapomniał może sierotowoda? Chciałbym pisać do Józka, ale nie wiem gdzie? On mi obcał pisać z drogi, to w tych dniach będziemy o nim mieli wiadomość. Będzie się zapewne wypr-

Casa Leal

gdzie dawniej mieściła się CASA OITO.

Praca Tiradentes 8 — Curitiba

Nowa i nadzwyczajna zołka w cenach materialu: »Xadrez, zefiru, brim, płótna bawełnianego, płótna fantazji, jedwabiu, trikoliny, rzeknicow, szkarpetek i t. d. a to z powodu tego, że nasz główny skład (matriza) wnet zamknięty. Ceny niesłychanie niskie.

Płótno estampado metr	1\$00
Płótno w kratki dobre, metr	\$800
Płótno w kratki Jage, metr	1\$000
Płótno w kratki najlepsze, metr	1\$100
Brim, metr od	1\$500
Płótno bawełniane szafka 10 metrów	9\$000

KORZYSTAJCIE Z TEJ OKAZJI!

RESTAURACJA

Deposito Atlantica

Rua Mar. Floriano Peixoto N 38

róg Praca Carlos Gomes

Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szors Atlantica.

Drodzka TELL są najlepsze do pieczywa.

Drodzka TELL są czyste i nieszkodliwe zdrowiu.

Drodzka TELL nie mają żadnej mieszaniny.

RESTAURACJA.

Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szursko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops Atlantica.

Travessa Zacharias N. 11 na róznik — Curitiba.

PHOENIX

Beste deutsche Nähmaschine
Baer u. Rempel
Bielefeld

MASZYNY-DO SZYCIA I HAFTOWANIA

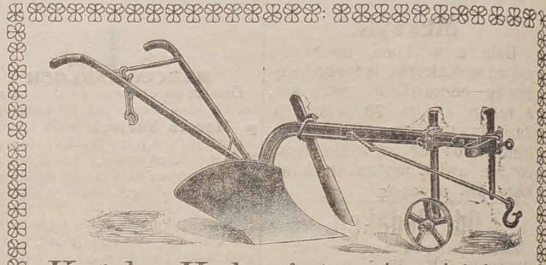
Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krawieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.

Rua Barão do Rio Branco 67 — Curitiba.
Fija: Rio Negro. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento i Joinville

Każdy Kolonista chcąc mieć dobre plugi nie powinien ich kupować gdzieś tylko szukać ich w składzie jak w

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 — Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.

gdzie są plugi stalowe, tanie i gwarantowane.

Ziemia do sprzedania.

Na Contendzie dwa kilometry od kościoła szkoły jest na sprzedaż 25 i pół alkerów ziemi z lasem herbowym i piniorami; jest to ziemia do sadzenia i pastwisko otoczone płem drucianym i do tego porządne zabudowania; ziemia ta leży nad samym traktem z Kurytiba do Lapy. — Najbliższe informacje u Antoniego Wojskiego w kolonii SEPRINHA.

DR. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Correia Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 9-jej do 5-tej. Telefon 482. Rezydencja: Rua Visconde de Nacur 85 — Telefon 388.

Zakład

Zegarmistrzowsko-Jubilerski. Wykonuje się nowe rzeczy na zamówienie: Pierścienie, obrączki, zegarki. Przyjmuje się do naprawy zegarki i t. d. Wykonuje się szybko, tanio i z gwarancją.

Rua Saldanha Marinho N 55 — Curitiba.

JACEK DROMLEWICZ Lekarz-Dentysta.

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kruszku. Pomocno, wyminowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna i tania. Curitiba — Rua Riachuelo N 1